

A kooperatív művészeti műhelymunka hatása a társadalmi beilleszkedésre

Raphael Vella and Milosh Raykov, Máltai Egyetem

Studying the impact of a collaborative art workshop on social inclusion című írásának szemlélő fordítását Gaul Emil készítette

Fő témák

A „Megfelelő állampolgár” egy közös művészeti műhelymunka címe, amit a Máltai Egyetem kutatói és művészei hajtottak végre 2021-ben az EU által támogatott AMASS projekt keretében. A résztvevők szitanyomás, fotózás, filmezés, varrás és stencilezés közül választhattak. A kutatók több módszer kombinációjával dolgoztak.

A kutatás fő célja az volt, hogy megvizsgálja, hogyan lehet különböző háttérű emberekből együtt alkotással közösséget kovácsolni, egyben elültetni bennük a társadalmi igazságosság, és a polgári szerepvállalás szellemét. A vizsgálat másik célja az volt, hogy feltárja, mivel kell szembesülniük az Afrikából Máltába érkező személyeknek, az állampolgárság felvétele, az integráció és helyi kulturális életbe illeszkedés során. A kutatásnak az volt az feltevése, hogy a helyiek és a migránsok kis csoportja közötti személyes kapcsolat pozitív kölcsönhatáshoz vezethet a Dél-szaharaiakat lenéző máltai előítélet ellenére (Korostelina & Camilleri, 2017). A kutatók bíztak benne, hogy a kihívások megbeszélése az alkotómunka közben segíti a migránsok beilleszkedését, és a közvéleményt is pozitívan befolyásolja, és ezzel hozzájárul Málta társadalmi kohéziójához.

A célcsoport

A kutatócsoport a helyi Jezsuita Menekült Szolgálattal működött együtt, akik Afrika különböző tájairól származó menekülteket toborzott. Végül hat fős csoporttal folyt a munka, akik közül az egyiket megtanították filmezni, így ő videózta és vágta a kutatás menetét dokumentáló filmet (Vella, 2021).

A módszer

A kutatócsoport két projekt koordinátorból, két fő asszisztensből, és három művészből állt. Tíz alkalomból négyet a művészeti műhelyekben töltöttek a résztvevők. A kutatás két művészetalapú módszer kombinációjával, kvalitatív és kvantitatív adatgyűjtéssel dolgozott. A műhelyekben a művészeti technikák elsajátítását állították középpontba a hat résztvevő számára. Egy további tag a dokumentálást végezte, videókat és fotókat készített (1. kép), a két német filmes által betanított módszerrel (Vella, 2021). A számszerű adatok a résztvevők által, anonim módon kitöltött kérdőívekből

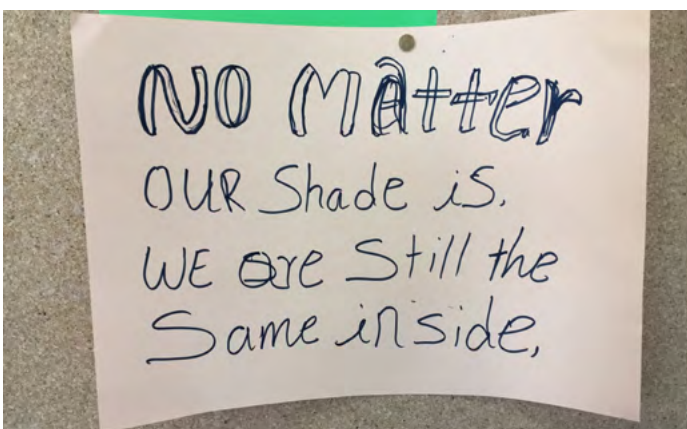
származtak, amiben a kérdések demográfiai adatok mellett az előzetes művészeti technikai tudásukra vonatkoztak, valamint arra, hogy szerintük a művészeti jellegű alkotómunka milyen hatással lehet a társadalmi igazságosságra, és a beilleszkedésre. A kutatás végén is készült egy felmérés, ami a résztvevők munkáiból készült kiállítás látogatóinak várható és tapasztalt attitűdjére kérdezett rá, nevezetesen, hogy ez a társadalmi elkötelezettségű kutatás hozzájárult-e ahhoz, hogy a társadalom peremére sodródott rétegek iránt érzett előítéletek az elfogadás irányába mozdulnak el (2. kép).

1. kép. Az egyik résztvevő egy másikkal készíti interjút a mobiltelefonjával. Fotó Raphael Vella

2. kép. A résztvevők az értékelést követő kérdőívet töltik ki. Fotó: Elisa von Brockdorff

3. kép. Az egyik résztvevő által, a foglalkozáson megfogalmazott gondolata. Fotó: Raphael Vella

4. kép. Sportszatyor az egyik résztvevő képével díszítve. Fotó: Raphael Vella

Az első találkozás alkalmával fókuszcsoportos interjú készült a résztvevőkkel PhotoVoice módszerrel, amit személyes beszélgetések és a művészek naplói és megjegyzései egészítettek ki. Mindezek a közösség alapú résztvevői kutatási modellbe illeszkedtek, amellett hogy meghatározott helyük volt a műhelymunka pedagógiai rendjében is. A fókuszcsoportos interjú inspirálta a műhelymunkát is: néhány gondolat szövegét grafikusán is feldolgozták (3. kép). A résztvevők a vallási, nyelvi, bőrszínből adódó kérdésekre is reagáltak válaszaikban. Az egyikük egy rendszeresen felmerülő problémát említett: „Nagyon nehéz egyedülálló anyaként élni Máltán, különösen akkor, ha emellett írástudatlan is vagy, és nem ismered a nyelvet sem.” A művészeti műhelymunka nagyon népszerű volt, és főként emiatt jöttek el az emberek, több -kevesebb rendszerességgel. Az egyikük azt mondta: „Eddig nem ismertem a szitanyomást, amit most már be tudok építeni a munkámba, mert amúgy művész vagyok.”

A hatodik foglalkozás után az elkészült munkákból néhányat a helyi önkénteseknek ajándékoztak, és sok munkát pedig felraktak a Facebookra. A résztvevők boldogok voltak, hogy mások is láthatják, amit ők csináltak. „Pompásan érzem magam, mert el sem tudtam képzelni, hogy rajtam kívül más is látni fogja” – fogalmazott egy résztvevő. Az alkalmazott módszertan részletes leírását egy másik cikkünkben olvashatják el (Raykov és Vella, 2021).

A munkafolyamat leírása

A műhelymunkát 30 órára terveztük, de a résztvevők kérésére még további 20-at adtunk hozzá. Egy alkalom négy órás volt. Az első foglalkozás előtt mindenki kitöltötte az adatfelvételi kérdőívet, majd az első foglalkozás során részt vett egy fókuszcsoportos interjúban, ahol az eddigi máltai tapasztalataikról számolhattak be. Ezek alapján készültek az első stencilmunkáik. A következő technika a fotózás volt mobiltelefonnal végül megismerkedhettek a szitanyomással.

Az első és második foglalkozás között az „emberek, helyek, dolgok” témában készítettek fotókat, amelyeket néhány tónusra redukálva aztán rámásolták a szitahálóra. A második alkalommal került sor a fotómunkák bemutatására, és megvitatására, majd a kiválasztott képet rámásolták a szitaszövetre és papírra, vászonra (például textilszatyorra, maszkra, sálra) nyomtattak. A következő technika a varrás volt, és ehhez kapcsolódóan a divattervezés. A gyakorlati munka közben kötetlen beszélgetés alakult ki a szakmai kérdésekről és a felmerülő élményekről.

A hatodik foglalkozás végén kitöltötték a záró kérdőívet. Az eddigi munka nagy sikere arra sarkalt bennünket, hogy megfejeljük az alkotómunkát még négy foglalkozással. Ezekben a résztvevők által készített újabb fotókat stencilés (papírkivágás), műanyaglap kivágásos, festékszórásos, szivacsnyomkodásos technikával vitték fel papírra, vászonra. Az utolsó alkalommal a csoport egy 3x1,5 méteres nagy textilképet készített el. A nyilvános szereplés gyakorlása és az önbizalom erősítése érdekében videós nyilatkozatokban kellett beszámolniuk az élményeikről.

5. kép A patchwork kép vasalása. Fotó Elisa Brockdorff

A projekt értékelése

Értékelési módszerek

A tanárok a művészetoktatásban szokásos módon értékelték az egyes munkákat és a műhelymunka egész folyamatát. A résztvevők alkotásait, a kérdőíveket és interjúkat, a tanári feljegyzéseket elemezték ki a kutatók, hogy kitapintsák a személyiségfejlődés mintázatát.

A művésztanárok az alkalmazott pedagógiai módszereket is értékelték. A három fő témacsoporton („emberek, helyek, dolgok”) kívül újabbakat állítottak fel a személyesebb megnyilvánulásokhoz kapcsolódóan. Néhányan vallásos, vagy a kulturális örökség témakörébe vágó emlékeket dolgoztak fel (4. kép), mások politikai kérdéseket feszegettek, mint például a szabadság helyzete Afrikában. Voltak persze sokkal egyszerűbb és személyesebb munkák is, mint a szelfik, kedvenc ételek, vagy jellegzetes történetek.

A műhelymunka második szakaszában a képek elsősorban Málta hagyományaihoz kötődtek, a megfogalmazásuk pedig egyre magabiztosabbá vált a kitartó munka és a szakértő támogatás révén. Ahogy egyre jobban megismerték egymást, mind motiváltabbá váltak. A közös munka, a 15 stencilből álló textilkép elkészítése koronázta meg a csoportkohéziót (5-6. kép). A kép kompozíciójának kialakítását, színvilágának megtalálását brain storming módszerrel keresték, ami hozzájárult a mű kiforrottságához, mintegy bizonyítva az alkalmazott művészet-pedagógiai módszerek helyességét. A mű számos máltai és nemzetközi kiállításon szerepelt, ahol kiállta a nyilvánosság és a szakmai kritika próbáját.

6. kép A patchwork kép kompozíciójának véglegesítése.

Fotó: Raphael Vella

Tekintettel a statisztikailag alacsony létszámú résztvevőre, az emberek elkötelezettségének mintázatát oszlopdiagrammal szemléltettük. A menekültek munkáiból készült kiállítás látogatóinak véleményét, a munkákhoz fűződő viszonyát, és főként a migránsokkal kapcsolatos attitűdjét, és társadalmi beilleszkedésük lehetőségét statisztikai módszerrel vizsgáltuk.

Eredmények

A műhelymunkát megelőző és az azt követő értékelések, a kiállítás látogatói kérdőívek, a művészek naplói egybehangzó és konzisztens eredménye azt mutatta, hogy a munka sikeres volt. A foglalkozások során a résztvevők egyre ügyesebbé, az alkotások egyre színvonalasabbá váltak, nem is beszélve az emberek lelkiállapotának pozitív változásáról, ami például abban mutatkozott meg, hogy egyre nyugodtabbak lettek.

Amint azt a 7. ábrából láthatjuk, a résztvevők szignifikánsan jobb eredményt mutattak a kezdeti állapothoz képest az általános készségek, szerszám, eszköz és festékismeretben, valamint a történeti háttér tudatában, és varrásban. Többen jelentősen jobb teljesítményt mutattak a textilipari anyagismeretben, fotókompozíció készítésben, képredukcióban, részletek kezelésében, és a divattervezésben. Kisebb javulás volt tapasztalható a fotófeldolgozás terén és a termék vizualizációban. A rajzkészség fejlődésének kimutatásához nem állt rendelkezésre elegendő idő.

A műhelymunka résztvevőinek egyre jobb lett a közérzete, ami abban nyilvánult meg, hogy nyugodtabbaknak, optimistábbnak, energikusabbnak, szeretetre méltóbbnak érezték magukat. Csak elhanyagolható mértékű volt a fejlődés a gondolkodás tisztaságában, rugalmasságában, és a kezdeményező készségben, és semmi előrelépés nem történt az érdeklődésben, az új dolgok észrevételében (lásd 8. ábra)

A kvalitatív elemzés kimutatta, hogy megtanulták hogyan kell a művészi kifejezőeszközöket felhasználni szimbolikus állítások megfogalmazásához. Az interjúk elemzéséből származtatott adatok megerősítették a korábbi megállapításokat (JRS

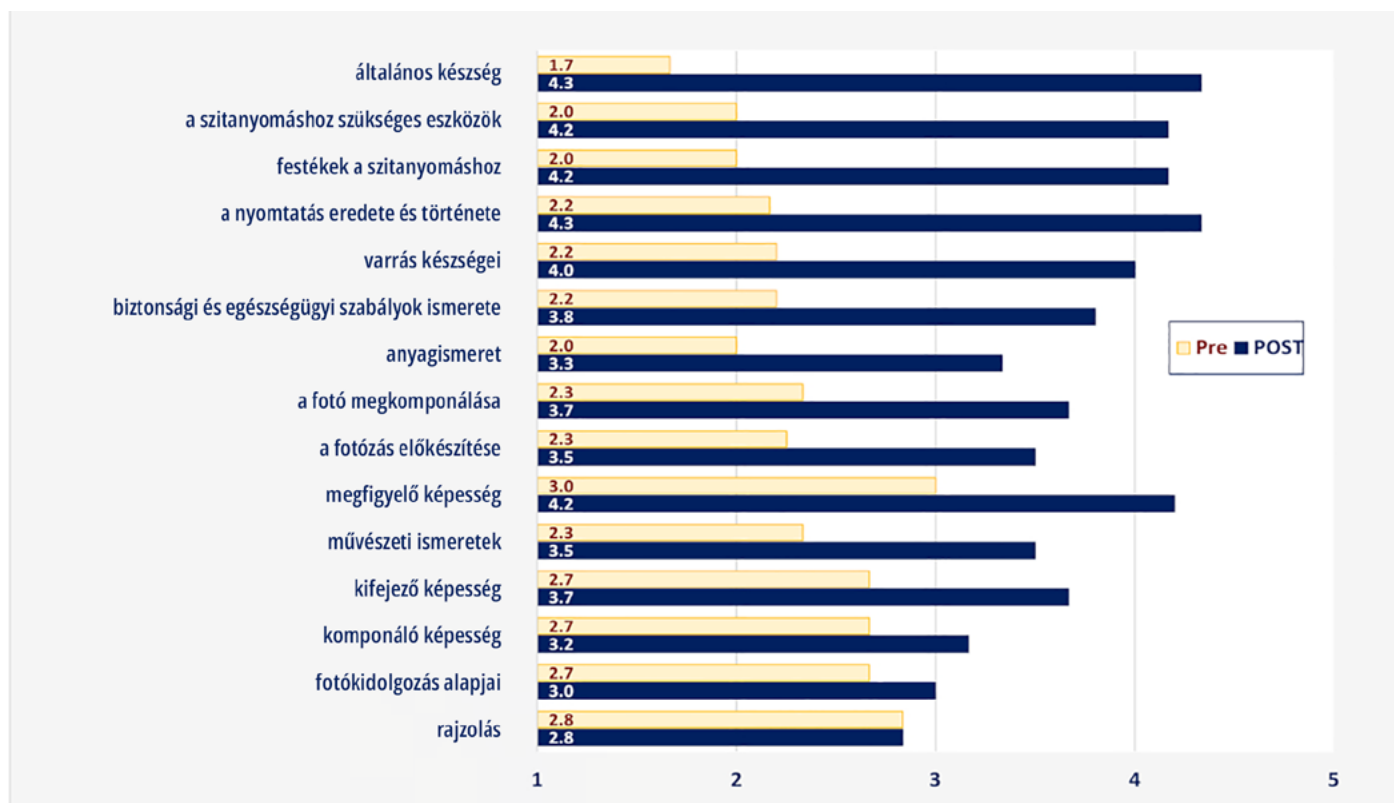
Malta, aditus foundation & Integra Foundation, 2016), például a nyelvi akadályokról, az empátia hiányáról és a faji megkülönböztetéséről. Néhányan felismerték, hogy a művészet még megélhetési lehetőségként is szóba jöhet, ha nem is egyszerű pálya. Egyikük azt mondta: „először azt gondoltam, hogy csak játszogatunk, de a képzés során rájöttem, hogy ennek fele se tréfa”.

A résztvevők munkáiból készült kiállítás látogatóinak jó része rendkívül támogató visszajelzést adott, csakígy a sajtó. Ennek köszönhetően a helyhatóság és Nemzeti Ifjúsági Ügynökség két újabb – az AMASS projekthez hasonló – ifjúsági művészeti műhely támogatásáról döntött.

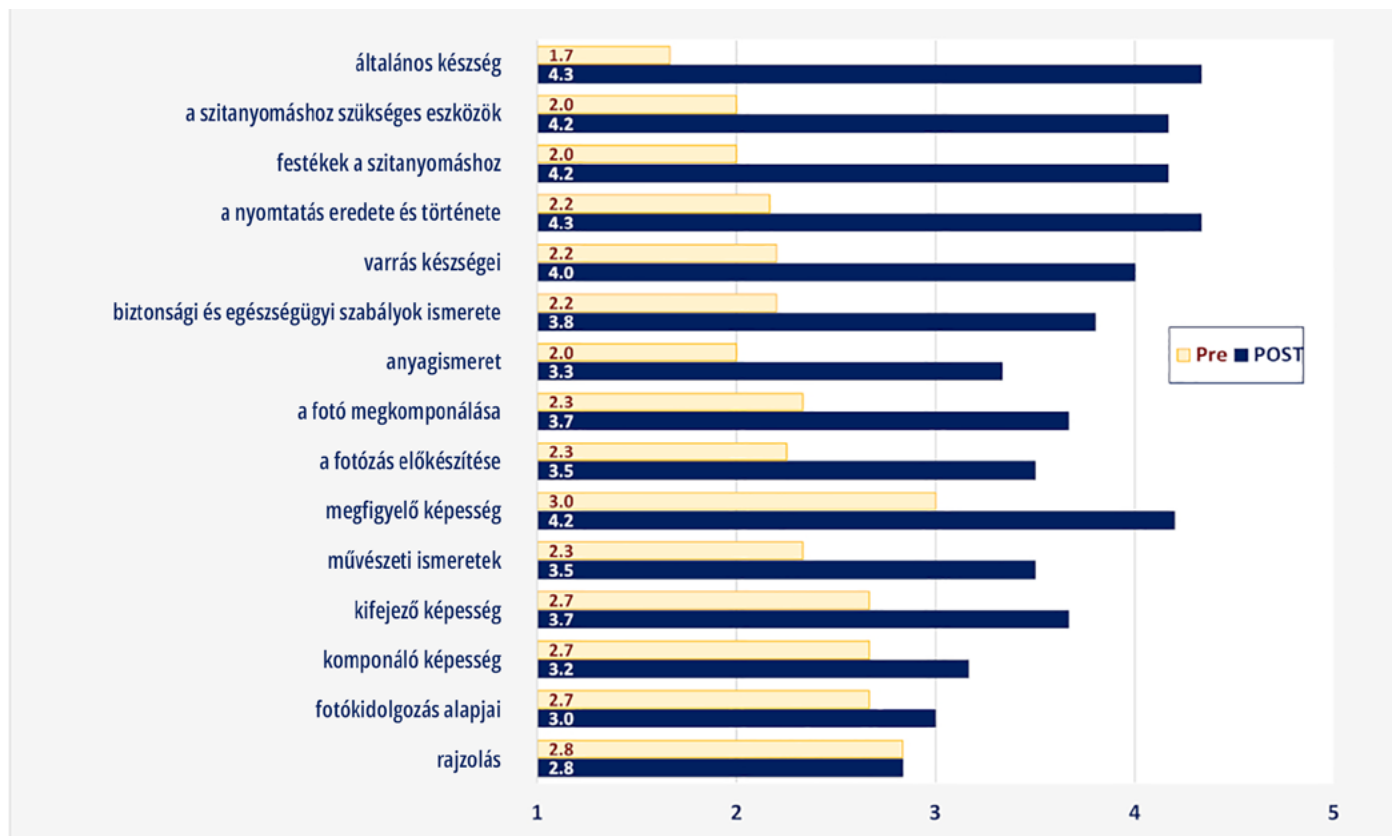
A projekt tanulságai

Számos szakpolitikai dokumentum, köztük a Nemzeti Kulturális Politika (Málta Kormánya, 2021) sürgeti a társadalmi integrációt, kulturális kapcsolódást, a vallási, származási, nemi jellegtől függetlenül. Az utóbbi idők előnytelen változásainak leküzdése érdekében a politika támogatja a különböző társadalmi csoportok részvételét a társadalmi érzékenységet növelő művészeti programokban, képzőművészeti kiállítások megtekintésével, színdarabok megnézésével, szépirodalmi művek olvasásával (pl. Arts Council Malta, 2021a). A témában összegyűjtött bizonyítékok és ezek széleskörű társadalmi vitája reflektorfénybe helyezte a kulturális sokszínűség fontosságát a perifériára sodródott rétegek „radikális integrálásában”, amint az a Stratégia 2025-ben is olvasható (Arts Council Malta, 2021b).

A „Megfelelő állampolgár” elnevezésű közös művészeti projekt értékelése a „radikális befogadás” gondolat menete

7. kép. A műhelymunka során fejlődő szakmai készségek

8. kép. A résztvevők közérzete a műhelymunka során

alapján történt, az összegyűjtött adatok kombinált módszerű elemzésével és bemutatásával. Az inklúziós kulturális politika ritkán alkalmaz művészeti projekteket, annak ellenére, hogy ezek úgy tűnik, sikeresen járulnak hozzá a marginalizált személyek és közösségek befogadásához, amint ez az AMASS projekt fókuszcsoportos interjújából is kiderült (Vella & Xuereb, 2021). A Jezsuita Menekült Szolgálat, mint a migrációra specializálódó szervezet bevonása szerencsésnek bizonyult abból a szempontból is, hogy a döntéshozók számára a művészeknél hitelesebben tudta közvetíteni a kulturális inklúzió általunk alkalmazott módszerét.

Következtetések

A „Megfelelő állampolgár” elnevezésű művészeti projekt fő célkitűzése az volt, hogy megvizsgálja a résztvevő, kreatív művészeti projekt hatékonyságát a közösség építésben. Egyúttal sajátos érvrendszert alkalmazott a társadalmi igazságosság, polgári szerepvállalás szükségessége mellett az Afrikából Máltába érkező menekültek ügyében. A résztvevői kérdőívek, a menekültek alkotásaiból rendezett kiállítások látogatóinak véleménye, a fókusz csoportos interjúk és a művészek naplói alapján végzett értékelésből meglepően konzisztens kép alakult ki. Az eredmények azt bizonyították, hogy a művészeti workshopok nagyon sikeresek voltak a művészeti technikák elsajátításában, továbbá a résztvevők önbizalmának fejlesztésében, nyilvános szereplésének biztonságában. Az elő és utómérések bemutatták, hogy a projekt résztvevőinek magas elvárását beváltotta a projekt, és jó élményeket szereztek. A szervezőknek új lendületet adott a siker, arra biztatta őket, hogy újabb, hasonló projekteket készítsenek elő. A „Megfelelő állampolgár” elnevezésű

művészeti projekt publikálása új szintet hozott a perifériára sodródott csoportok integrációjának lehetséges útjai között, és újabb hasonló workshopokat indított útjára. Egyszóval a projekt bebizonyította, hogy a társadalmi elkötelezettségű művészeti munka rendkívüli potenciált jelent a társadalmi problémák orvoslása terén.

Hivatkozások

Raykov, Milosh, and Raphael Vella. 2021. "Documenting the outcomes of participation in socially engaged projects." In *Documents of Socially Engaged Art*, edited by Vella, Raphael, and Melanie Sarantou, 153–178. Quinta da Cruz: InSEA.

Vella, Raphael. 2021. "Refusing to fade into the background: Alternative modes of documentation in socially engaged art." In *Documents of Socially Engaged Art*, edited by Vella, Raphael, and Melanie Sarantou, 94–108. Quinta da Cruz: InSEA.

Vella, Raphael, and Karsten Xuereb. 2021. "Intersectional dialogues around cultural policy in Malta." *Malta Review of Educational Research*, 15, Supplement: 29–43.

Vella & Xuereb, 2021 a fenti tanulmányok közül az utolsó lehet. (Vella, Raphael, and Karsten Xuereb. 2021. "Intersectional dialogues around cultural policy in Malta." *Malta Review of Educational Research*, 15, Supplement: 29–43.)